

Király Ignác:

Kapcsolat saját családdunkkal és rokonainkkal

Az ember elsődleges szocializációs helye a család. A családban az ember megmarad réteghelyzetében: szülő, gyermek, unoka. Egészséges helyzetben nem elnyomó, hanem személyiséget kibontakoztató életter. Szüleink számára mindig kislányom, kisfiam leszünk. Az unoka felnőttként is unokája nagyszüleinek. A szülő akkor is szülő marad, mikor gyermekei maguk is szülőkké válnak. Amíg élünk, ez így természetes. Ez egy családi kommunikációs „főlényhelyzet”, ugyanakkor alávetettségi helyzet is. Az egymás szolgálatára épülő rendszerben ez azt jelenti, hogy egyszerre vagyok gyermek és felnőtt, igazodó és irányító. A szeretet rendjében így van ez rendjén, hiszen az igazodás azt jelenti, hogy ráhallgatok a másira és éltető teret akarok neki is biztosítani. Az irányítás pedig azt jelenti, hogy az alkalmasság elve alapján a vezetés szolgálatát kell ellátnom egy adott területen, egy adott időben saját családomban is. Itt most hitvestársi, gyermeki és rokonsági kapcsolatainkról beszélünk.

1./ Kapcsolat a hitvestárral (házastárral)

A magyar nyelv régiesnek ható kifejezése sokkal több mélységet mutat, mint a „házastárs”. A „hites” az érvényes házasságban élőt, a megesküdött állapotot jelenti: hites uram, hites feleségem (= hitvesem). Csángók használják a feleséget a férjre vonatkozóan is. A „szülő” a ténylegesen testileg nem szülő férjre, apára is vonatkozik. Ezek a mélységek mutatják azt, hogy itt nem egy életviteli szerződésről, nem egy házba költözésről, nem egy feladatra kötött megállapodásról és nem egy időszakra vonatkozó megegyezésről van szó. Kapcsolatunkat meghatározza, hogy mit tartok hitvestársi kapcsolatnak. Ne zavarjon, hogy vannak, akik szerint: „A férfi és nő tartós együtt élése reménytelen, a házasság az állam érdeke, hogy rend legyen.” (Füst Milán).

Íme egy lehetséges meghatározás:

A hitvestársi kapcsolat egy nő és egy férfi életre szóló, fejlődőképes szeretet szövetsége.

Amennyiben magamra komolyan alkalmazom a meghatározás szavait, akkor ez határozott irányt mutat társammal való kapcsolatomban munkálását illetően. Ha koncentrikus körökben ábrázolnám az életem, akkor a legbelső kör (Isten és én) után rögtön ez következik (Isten+én+hitvestársam).

a./ Két egyéniség kapcsolja össze életét.

A görögök két félből létrejövő egészként értelmezték a házasságot. Én amellet érvelnék, hogy két egész, egyedi, megismételhetetlen személyiség (individuum) kapcsolódik egyé. Líraian úgy is elképzelhetjük, hogy két gömb annyira összesimul, hogy szív-gömb formát alakít, mintegy „a ketten egy testté lesznek”. Két autonóm egyéniség csak az önátadó szeretet jegyében képes egyé válni az önfeláldozás mártíromsága nélkül. Ha csak az egyik fél gondolja csak így, akkor súlyosan sérül az eszmény, a szeretet eszménye. Bizony itt sem árt a közös nevező, a célra rendezettség megtalálása a felek között (erre szolgálna a jegyesség!).

A szeretet négy alapvető fogalmát tisztázzuk:

Szexus: „Szeretlek, mert enyém vagy”. Testközpontú fogalom, mely belénk teremtett ösztönös vonzódás egymás felé.

Erosz: „Szeretlek, mert ilyen vagy!” A testi vonzódásnak mintegy lelki oldala, melyben az ellentétek vonzzák egymást, a tulajdonságok kiegészítik egymást, a „kulcsín mellett a belbecs” is fontossá válik. Megtévesztő a közbeszéd, melyben az erotikus a még szalonképes szexust jelöli.

Filia: „Szeretlek, mert társam vagy!” Szociális szeretet, melyben az együtt működés, az egymásra számítható bizalom tart össze. Ez a barátság szeretetfogalma.

Agapan: „Szeretlek, mert szeretlek!” Érted vagyok. Érted akarok élni. Követelések, számla benyújtások nélkül. Ez az önátadó szeretet fogalma.

A szeretet különféle megjelenési formái a Teremtő tervében a maguk helyén és idejében igen fontosak. Fejlődésben értelmezett párkapcsolatban azt mondhatjuk, hogy minden azért van, hogy eljusson az ember az önátadó szintre, mely a szerető Isten életének emberi megélési formája. Az önfeláldozó nagylelkűség eséllyel küzd az önérvényesítésre, törekvő uralkodási vággyal. A társ kedvében járni akaró magatartás eséllyel veszi fel a harcot a kiváltságot igénylő, ingyen cselédet tartani akaró önzéssel.

b./ Érzelmi közösséget alkotunk

Ez a szívhangok világa. Ebben a világban ismerik a tapintatot, mely azt jelenti, hogy van, amit meg kell látni és jelezni kell (új frizura) és van, amit nem kell kimutatni (az általa szégyellt gyengéit). Ebben a világban ismerik a türelem erényét, mely a társa zavaró másságában meglátja a reményt a változásra és világra segíti belőle a lehetőségeket. Szabad szeretni egymásban a megalapozott lehetőségeket is. Ebben a világban a figyelmesség nem a másik Achilles-sarkát, sebezhetőségét keresi, hanem az együtt erősödéssre, fejlődésre figyel. Ebben a világban az átlátszóság természetes, nincs titkolózás a szónak hamisságot hordozó értelmében. A szívhang olyan erő, mely a másikat jelenvalóvá teszi életünkben akkor is, mikor ő fizikailag nincs ott. Az érzelmi közösség kiemelkedően fontos megnyilvánulása a megbocsátás, az elfelejteni tudás erénye. Sajnos nem vagyunk még szentek. Szentségre törekvők azért vagyunk. A jézusi biztatás, miszerint „ne nyugodjék le a nap haragunk felett”, hordozza ennek pozitív tartalmát is: a bocsánat kérés és megbocsátás szív hangjaival öleljétek át egymást.

c./ Testbeszédi kapcsolatunk

Itt ismét egy fogalomtisztázás szükséges, mivel a közbeszédben a testi „szerelem” szavát (szexus) a szeretet csúcsának mondják: „Ajjaj, már csak a szeretet maradt...” Minden szeretetmegnyilvánulás célja, hogy az ember eljusson az önátadó, másokért és kiemelten a hitvestársáért élő szeretetre. „Aki a házasságot tiltja, az olyan, mintha az evést, ivást, alvást tiltaná.” (Luther Márton).

A szerelem egy nő és egy férfi személyes egymáshoz sodródása, mely a fajfenntartás ösztönére épül.

A testi kapcsolat optimális megélésének helye a hitvestársi kapcsolatban van. Csodálatos adomány, mely olyan szakadékok felett is átrepíti a párt, melyeknek értelmes ésszel neki sem vágna az ember. Eszköz az önátadásra, a valakihez tartozás megélésére, az egyé válás és összesimulás átélésére.

Ezt szóban szitokszóként használni és tettben hazudni (megélhetési ősfoglalkozás) bűn a Teremtő tervével szemben. A hitvesi kapcsolat nem sülyedhet csupán a legalizált szexualitássá. A birtokolni, legyőzni, uralkodni akarás tragédiái híres embereknél is közismertek (Kodolányi: „Móricz és Janka házassága két szexuálisan műveletlen ember véres tragédiája...”). A torzulások ellen küzdeni azt jelenti, hogy kapcsolatunkért küzdünk. A testi kapcsolatunkkal nem lehet lerendezni lelki összeüt-közéseinket. Amiben ütközünk, abban kell rendeződnünk. Az ölelés lepecsételő gesztusa lehet a már békességre jutott konfliktusnak. A féltékenység tünetei azt mutatják, hogy a birtokolni akarásban begörccsölt fél még nem jutott el ennek szeretethez méltó formájáig, a féltésig.

A testbeszédnek sokféle megnyilvánulási formája van. A simogatás, az érintés, a belekarolás és átölelés... olyan, mint egy áramkör kialakítása, hol a szeretet energiája áramlik. Baráti kapcsolatainkban természetes ez, de a hitvestársi kapcsolatból se felejtjük ki.

d./ Működési kapcsolat hitvestársammal

Nem lehet véletlen, hogy a jó reményű hitvestársak esetében is a leggyakrabban előforduló konfliktust az „üzemelés” adja. A pénzgazdálkodás, családdá bővülés esetén a gyereknevelés, az idő beosztása, a tárgyak rendje, rendetlensége. A napi együttműködés is tudatos kapcsolatépítést igényel. Ennek alap elve: az alkalmasság. Ki mire és mikor alkalmasabb, annak kell felvállalnia az adott szolgálatot. A recsegő fogaskerekek a legalapvetőbb dolgokban való nézetütközések mutatói. Ha rosszul váltunk sebességet az autóban, összetörik a váltó fogaskerék áttétele. A reccsenés már jelzi a hibát, változtatni igen ajánlott. Akik nem hajlandók változtatni, összetörik azt, amit Isten is egybekötött. Homokszemek miatti nyikorgás is jelez. („Anyáék veszekszenek, mert apa nem csinál semmit.”). Gördülékennyé, olajozottá tehető a működés, ha közszolgálati rendben működünk. Elnézést a férjektől, de a szülésen és szoptatáson kívül egy férjnek mindenhez elviselhető szinten értenie illik. Elnézést a feleségektől, de a szakmai kivirágzás nem lehet fontosabb, mint a szeretet-szövetség gyümölcseiben (gyermek, otthon egybeszeretése) való kivirágzás. Természetesen mindent fejlődőképesen kell értelmezni. Ami ma fontosabb, az holnapra hátrébb kerülhet és viszont. Amit a jelen élethelyzetben nekem kell megtennem, azt lehetséges, hogy megváltozott helyzetben páromnak kell megtennie. Hitvestársi üzemelési értekezletek nélkül ötletszerűség, ösztönösség, mozgékony-lustaság... alapján mennek a dolgok. Termelődik is ilyenkor bőven a megbánni és megbocsátani való. A minimum, hogy akkor kerüljenek megbeszélésre közös dolgaink, mikor szembe-sülünk a problémával. Ennél jobb, bajokat megelőző gyakorlat, ha beszélgetünk, könnyeden, vélekedve, humorral munkakapcsolatunkról, hogy amikor élesbe kerülünk, olajozottan menjenek megoldásaink.

2./ Kapcsolat gyermekeinkkel

„Kötélékeid által létezel és kötélekeid általad léteznél.” (M. Buber). Ez különösen áll gyermekeinkkel való kapcsolatunkra. Akkor is így van, ha koncentrikus körökben gondolkodva ők a 4. helyen vannak. A Szentháromság mintájára megálmodott hitvestársi kapcsolatban Isten+feleség+férj alkot háromságot. Ennek a szeretetkapcsolatnak gyümölcsei a gyermekeink. Most csak a kapcsolatra vonatkozóan tegyünk néhány közismert, de közös kihívást is jelentő megállapítást.

a./ Nem a mieink, de ránk vannak bízva

Az a miénk ebben az életben, amit halálunkkor magunkkal vihetünk. Minden „csak” ránk van bízva. Szeretetünk olaja az, ami a miénk, amivel gyermekeink felé is el kell számolnunk. A családok nagy részében a gyermek a cél, a csúcs, a kiteljesedés, a reménység, az életük értelme... A szülő birtokolni akarja gyermekét. Megroppanások, csalódások, elkeseredések sora mutatkozik ilyen szemlélet mellett. Ha sikeresen alakulnak a gyermek dolgai, akkor a gyermek a szülő büszkesége, öröme lesz, akkor beteljesedettnek éli meg a szülő a maga életét, legalábbis a siker, a gazdagság, a hírnév, karrier... szempontjából. Istennek nincs, vagy csak hamis hely jut ebben a szemléletben. A Bokor Közösség szemlélete arra irányul, hogy Jézustól tanult értékszemléletünk szerint értelmezzük a gyerekeink helyét az életünkben. Ránk bízottak, annak minden kötelezettségével. A kis ösztönlény ápolása, védelme lépeget az éntudat, az öntudat fejlődési lépcsőin az értelmes és felelős személyiség világa felé. Ez a folyamat számtalan szülői álmod kibont, és legalább annyit leépít. Nem véletlen, hogy az elviselés erénye a szeretet erényének első foka. Az eszményeinket álmodjuk beléjük és meg kell elégednünk a valóság szintjeivel. Ahány gyermek, annyi lépegetés, annyi szint, annyi feldolgoznivaló a szülők számára. Felelősségünk lehet harmóniában az ő felelősség vállalásával, de lehet ez ütköző pont is. Az én dolgom, hogy hitelesen képviseljem feléjük a meggyőződésemet. A személyiségek különállósága helyett a **rendszeregységre** törekedjek. Ez azt jelenti, hogy a család kis bolygóinak egyéni erőtere ki kell alakítsa a harmonikus keringési pályákat, anélkül, hogy frontálisan ütközve szétrobban-na egy-egy családi naprendszerben lévő bolygó. Felelősségünket határtalannak éljük meg, lehetőségeink azonban behatároltak. Lelkiismeretünkhöz való hűségünkben elég, ha azzal vádoljuk magunkat, ami valóban mulasztás, hibázás és megbánásra kell indítson. Amint létezik jó szülőktől elhajló gyermek, úgy létezik gyenge szülői körből erősen értékorientált gyermek. Sablonok nem életszerűek. Bűnös gyermek nem teszi bűnössé szüleit. Szent gyermek nem teszi szentté szüleit. Részünk lehet ebben is, abban is.

b./ Minőségre törekvő kapcsolatot építünk

A nagy család nem eszmény, hanem vállalt feladat. A minőség az eszmény, melyre törekvés akármekkora létszámú családban köteleesség. A létszám eszköz a minőségi életvitel megvalósulásában. A gyermekek kívülről befelé haladva tanulnak. A megtapasztaltból tanulja meg az élet üzenetét a maga számára. **Szimmetrikus együttműködés** azt jelenti, hogy egymásra kapcsolódóan építkezünk. Nem a szülő rakosgatja Lego játékként családját tagjait, hanem mindenki a maga szintjének megfelelően részt vállal ebben. Le kell győznünk a szülői kísértést, mely szerint gyorsabb, egyszerűbb és jobb, ha minden úgy megy, ahogy mi jónak látjuk. Van élethelyzet, mikor ez így igaz (a család alapvető pillérei nem népszavazás kérdése). Amikor csak lehetséges, bölcs türelemmel kell kimunkálnunk gyermekeink önálló együttműködési hozzáállását, hiszen ez fejlődésük lényeges része. Megbeszélés és utasítás harmóniája azt jelenti, hogy a szükséges és elégséges mértékű szülői utasításokat elviselhetővé, elfogadhatóvá teszik a megbeszélések, melyekben a gyermek partner, kinek szava számít. Bevált módszer, hogy kritikus családi helyzetben családi tanácskozást hívunk össze, ahol minden véleménnyel bíró tag elmondhatja meglátásait, értékítéleteit. Ezek a megbeszélések határozattal zárulnak, melynek betartása szülőre, gyermekekre egyaránt érvényes. (Pl.: „Apa hetente csak kétszer mehet a műhelybe, mert a tanulásainkban szükség van segítségére.” „A tizennyolc alattiak este 10-re érjenek haza. A tizennyolc felettiak még aznap érjenek haza. Csak szabályt erősítő kivétel lehet, és telefonos megbeszélés előzze meg.”).

A minőségre törekvés minősíti a családot még akkor is, ha minden család csak folyamatában, fejlődésében értelmezhető. Minden helyzet, magatartás csak pillanatfelvétel, melynek általánosítása szeretetlenség.

c./ Kapcsolati helyzet a leválásokban

A gyermek szüleiről való leválása születésekor kezdődik és mindhalálig tart. A család szociális anyaméh, melyben fejlődni, kibontakozni lehet, de lehet életveszélyesen torzulni, sérülni is. Fészek, mely arra hivatott, hogy fiókái kiröpüljenek. Kirepült fiókái számára, mikor visszatérnek, feltöltődést, megbékélést, felrázást, iránymutató segítséget kell felkínáljon. Cél: szakrális helyé váljon a családi fészek leváló gyerekeink számára. A szakrális hely visszavárja tagjait, visszavonzza, támaszt is kínálva bajba jutott tagjainak. A leválási próbautak sok konfliktus forrásai. Bandázás fizikai erődemonstrációkkal, szexuális kalandozás, bulikba bújtatott alkohol-lazaságok, csoportidentitásokat kifejező ruhák, festések, díszek, haj... számtalan, a szülőktől legtöbbször idegen megnyilvánulás. Bizalmi kapcsolatokat nagyon kell őrizni: ki, kivel tudja megbeszélni, kisírni görcseit, lehetőleg „házon belül”. A kortárs-csoport hatása erős, megválasztása igen fontos. A leválás irányában határozott véleménnyel és segítőkész ötletekkel jelen kell lennünk. A háttérben kezét tördelő és imádkozó szülő el kell jusson önmaga aktivizálásához. A kisközösségi rendszer olyan kapcsolati kínálatot hordoz, mely nélkül ebben a világban nehéz elképzelni a leválás élhető és éltető formáit. A leválás kimenekülés is a családból, önmagának kipróbálni akarása, a felnőtttség demonstrálása, kipróbálása. Egészséges életjelenség, annak minden veszélyével. A veszélyhelyzetek azért vannak, hogy megoldjuk őket: szülők és gyermekek közösen. El kell érnünk, hogy a kisebb ellenállás helyett a nagyobb érték irányába mozduljon a gyermek. Ha ott a jó szülői példa, az nagy segítség ebben. A szülő fenn kell tartsa magának a jogot a gyermeke magatartása miatti szomorúságra és gyermekére való büszkeségre annak értékes magatartása esetén. Ki a felnőtt? Aki önellátásra képes, jövedelemre és annak beosztására képes, kézben tudja tartani idejét és rugalmas talpra esettséggel és lelkiismerettel rendelkezik.

d./ Kapcsolat végső célja: megtérésre segíteni gyermekeinket

Sajnos az anyatejjel nem szívja magába senki a személyes megtérést. Belenőhetünk igaz, szép, jó, szent családba, de a magam megtérése megmarad az én feladatomnak, az én döntésemnek. Ennek tudatosítása szülői feladat gyermekeink felé. A magunk megélt eszköztára álljon gyermekeink rendelkezésére (önnevelés, jellemnevelés, lelki-szellemi kapaszkodóink, közösségi eszközeink...).

Természetes jelenség, ha másokét inkább értékeli, mint az otthon látottakat, hiszen az jobban úgy látszik, mintha az a sajátjuk volna. Majd az élet kihívásai megmutatják, hogy milyen eszköztár a legalkalmasabb számukra. A szülő örüljön, ha gyermeke folytatja és kiteljesíti a maga számára szülői eszköztárát. Mellőzés esetén sem kell kardunkba dőlni, hiszen ki-ki úgyis ki kell alakítsa a számára fejlesztő utat innen-onnan gyűjtögetve... amint ezt mi szülők is kialakítottuk a magunk számára. A mi dolgunk, hogy oda szoktassuk, oda vonzzuk, oda parancsoljuk... oda szeressük gyermekeinket, amit értéknek vallunk. A megtérésre segítség nem azonos a vallásos életre neveléssel. Vallásunkba bele születünk, vagy ritkábban belépünk. A megtérés jobb belátásra térést, Jézus Istenéhez való kapcsolódást, belső élménnyel is támogatott döntést jelent. A meg nem tért szülő nem akadálya a gyermeke megtérésének..., ha képes elfogadni gyermeke személyes és felelős döntéseit. A megtért szülő nagy támasz lehet, főként, ha időről-időre a maga megújító (korrekciós) megtérését sem mulasztja el, és ennek gyümölcseit megtapasztalja gyermeke is.

3./ Kapcsolataink rokonainkkal

A vérségi kapcsolataink adottak, legnagyobb részben nem a mi döntésinkből fakadnak. („Barátainkat megválogatjuk, testvéreinket tudomásul vesszük.”) Az ősi kultúrák létkérdésként élték meg a családi kötelek ápolását. Áthagyományozták kultúrájukat, vallásukat szóban és írásban, magatartási gyakorlatokban. Bűn volt ennek elmulasztása, erény volt ennek megtartása és kizáró (kiközösítő) következményű volt ennek támadása, szabotálása.

a./ Kapcsolataink szüleinkkel sokrétűek.

Arra kell figyelnem, ami rajtam fordul, amiért én vagyok felelős. Társadalmi elvárás, szokás, illendőség, hogy szüleink életét segítsük, támogassuk. A szeretet parancsa erre is kötelez. Aránytévesztés azonban, amikor egy visszafelé (gyermek a szülő felé) szerető kötelezettség teljesítése elnyeli az ember élethivatását. Lehetséges, hogy az Isten Országá építésével ütközik szüleink szeretete? Igen, ha az „üzemelési” segítség ki-és lemeríti a gyermek életét. Ha a biológiai életen túlmenően is munkálni tudom a szeretet rendjét kapcsolatunkban, akkor ott is megjelenik az Ország, a kicsik, szegények, kiszolgáltatottak... betegek, öregek Országá. Segítő kapcsolattartásomnak ez a célja, melynek eszközei a szülők felé végzett szolgálaim. Akkor kell még helyesen, Istennek tetszően szeretni őket, amíg megadatott, amíg velünk élnek. Jót akarni lehet úgy, ahogyan ő szeretné a maga számára, ahogyan én szeretném az ő számára, és ahogyan Isten akarja az ő számára. Az ő számára és általam. Ezáltal világos, hogy sok erő eredőjeként alakul ki segítségünk gyakorlata. És még mindehhez hozzájön a szívhangunk. Bizony, a lelkiismeretvizsgálat, a vállalásaink és egyéb kapcsolataink komolyan vétele embert próbáló, fegyelmezett döntéseket igényel. Ez bizony azt is jelenti, hogy nem tudunk mindig mindenki kedvére tenni. A koncentrikus köreim vállalásai, melyek mindegyikében számítanak rám, bizonyos helyzetekben és bizonyos ideig felborulhatnak (betegápolás). Küldetésünk, az Ország építése minden élethelyzetben valósítható.

b./ Beházasodottakkal való kapcsolataink

Szülői álom, hogy gyermekeink a számunkra is értékes kapcsolatot jelentő közösségi köreinkből találjanak párt maguknak. Ahol a családi hátterek eleve adott pozitív kapcsolatokat jelentenek, ott nagyobb az esély az Istennek tetsző párkapcsolatra. Az együtt járások, jegyességek, udvarlások ösztönös sodródásához nekünk kell odaszeretnünk a komoly tartalmakat. Párválasztásokkal családokat is választ az ember, bármennyire is tagadná ezt. Választjuk, pontosabban kapjuk közvetetten az örökölt, belénevelődött sajátosságokat, közvetlenül pedig azokat az embereket, akikkel illik valamilyen kapcsolatot tartani. A fiatalok családjaikból való kiválása és az egészséges kapcsolat tartása rajtunk, az „ősökön” is fordul. A tudatosabban működő háttér család kötelessége segíteni az akadályok leküzdését. A mélyen idegen szemléletű párkapcsolatot vagy sikerül felzárkóztatni, vagy ennek esélyét munkálni, vagy ellenvéleményünknek kell hangot adni: nem vagytok még egymáshoz való. Nyelni és drukkolni, szerencsében és csodában bízni nem jószolgálati álláspont. Célirányos beszélgetések, ráfigyelő barátkozások, tágabb köreinkbe való bekapcsolások munkálhatják a beházasodott integrálódását. Akkor fogja otthon érezni magát körünkben, ha legalább odáig eljut, hogy értékelje, tisztelje párja családjának elveit, életvitelét. A hitvestársi kapcsolat nem felbonthatatlan, hanem nem szabad felbontani. Sebzett, haldokló kapcsolat gyógyítási, felerősítési szolgálata rajtunk is fordul. A meghalt (exitált) kapcsolat életjelenségek helyett már csak szeretetlenséget, poklot mutat. Az emberek véleményezésétől való félelem sokszor takargatásra, látszatok fenntartására indítja az embert.

A tiszta rendezés az emberhez méltó további kapcsolat feltétele. A feltámadásba vetett hit kiterjedhet a hitvestársi kapcsolatra is, de inkább csoda ez, mint megszokott jelenség. A jól működő kapcsolatban vigyázunk az egészséges távolság megtartására, és nyitottak vagyunk a testvérbaráti mélységig is eljutható lehetőségekre is. Ezt a célt szolgálni akkor is érdemes, ha szolgálatunk határfoka éppen csak arra elég, hogy ne adjuk fel a reményt.

Tágabb rokoni köreinkben az illendőség és az értékképviselés a meghatározó. Hitelességünket nem az határozza meg, hogy mindig mindenkinek megfeleljünk. Igazodásunk mércéje a lelkiismeretünk és nem az, hogy jó fejek legyünk. Rokonaink körében lehetünk csodabogarak, szektás-gyanús alakok és ezek még a fülünkbe is juthatnak. Bizonyítványunk magyarázásával nem kell foglalkoznunk. Az értékeit bízunk hitelességre törekvő életünkre, gyümölcseinkre, élhető és éltető kapcsolatainkra.

[2015]